

Sayı: 1
02.01.2018
10:00

Atık Yönetimi Yönetmeliği (AYY) kapsamındaki belediye atıkları hariç tehlikesiz atıklar, yıllık atık üreticileri tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Bilgi Sistemi (online.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetimi Uygulaması/Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak beyan edilmektedir. Tehlikesiz atıklar 2015 yılından itibaren TABS üzerinden kayıt altına alınmaya başlanmıştır. Yapılan değerlendirme sonrasında 2016 yılı tehlikesiz atık verisinin derlenerek bir bülten haline getirilmesi uygun görülmüştür. Böylelikle TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda 2016 yılı Tehlikesiz Atık İstatistikleri Bülteni hazırlanmıştır.

TABS'da yer alan tehlikesiz atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup, beyan yılında atık üreticisinin tesiste oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikesiz atık verisini içermektedir.

TABS kullanıcıları, atık üreticileri; faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi, kurum, kuruluş ve işletme ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işlem, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek ve/veya tüzel kişiler (sanayi tesisleri, hastaneler gibi); olarak kabul edilmektedir.

Beyan formunun ilk bölümünde tesisin faaliyet alanı, kapasitesi ve çalışan sayılarını içeren tesis bilgileri kayıt altına alınmaktadır. Tesisin faaliyet alanını belirlemede Eurostat tarafından oluşturulan NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflandırma kodu kullanılmaktadır.

İkinci bölümde AYY ekindeki Atık Listesinde verilen atık kodları ana bileşen olarak kullanılmıştır. Beyanda tesiste üretilen her bir atık kodu için; miktar, ölçü birimi, atığın işlem gördüğü yer (tesis dışı-ihracat ve stok) bilgisi, atık işleme yöntemi (geri

kazanım/bertaraf yöntemi – AYY Ek-2 A ve Ek-2 B) ve Bakanlığımızdan geçici faaliyet belgesi/ çevre izin lisans belgesine sahip atık işleme tesisi bilgisi alınmaktadır.

2016 yılında ülke genelinde 12.034 adet tesis tarafından tehlikesiz atık beyan formu doldurulmuştur.

2016 yılı için Türkiye genelinde Tehlikesiz Atık Miktarı toplamı 17.877.448* ton olarak belirlenmiştir.

** Bu bülten içerisinde yer alan istatistik ve bilgilere maden sektöründen kaynaklanan atıklar ve belediye atıkları dahil edilmemiştir.*

1- Tehlikesiz Atık Miktarı ve Beyan Eden Tesis Sayısı

	Atık Miktarı (Ton)	Tesis Sayısı
2016 yılı	17.877.448	12.034

Tablo 1. Tehlikesiz Atık Miktarı Ve Beyan Eden Tesis Sayısı

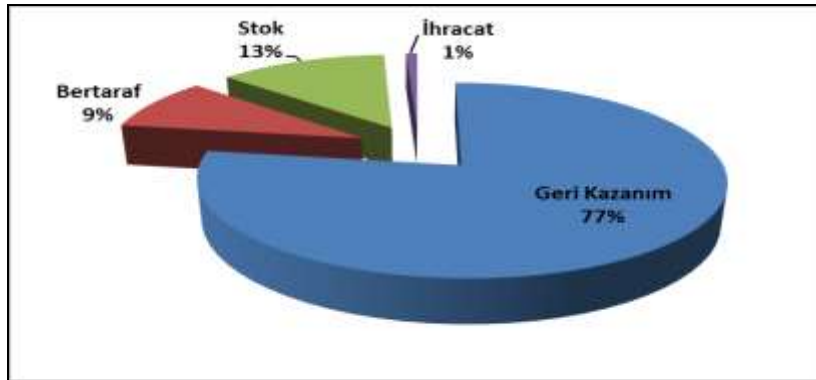
2- Atık İşleme Yöntemine(*) Göre Tehlikesiz Atık Miktarı Türkiye Geneli Dağılımı

2016 yılında geri kazanım amacıyla atık işleme tesislerine gönderilen atık miktarı 13.843.431 ton, bertaraf edilmek üzere atık işleme tesisine gönderilen atık miktarı ise 1.630.881 ton olarak gerçekleşmiştir. Yılsonu itibariyle tesiste stok olarak tutulan tehlikesiz atık miktarı 2.253.878 ton, ihraç edilen tehlikesiz atık miktarı ise 149.259 ton olarak gerçekleşmiştir.

Yıl	Geri Kazanım	Bertaraf	Stok	İhracat	Toplam (Ton)
2016	13.843.431	1.630.881	2.253.878	149.259	17.877.448

Tablo 2. Atık İşleme Yöntemine Göre Tehlikesiz Atık Miktarı

2016 yılında beyan edilen tehlikesiz atığın %77'si geri kazanılmak üzere atık işleme tesislerine gönderilirken %9'u bertaraf edilmek üzere düzenli depolama ve yakma tesislerine gönderilmiştir. Bununla birlikte %13'ü stok, %0,1'i ise ihracat olarak kaydedilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. 2016 Yılı Toplam Tehlikesiz Atık Miktarının Atık İşleme Yöntemine Göre Dağılımı (%)

(*)

Geri kazanım: AYY'de belirlenen geri kazanım yöntemlerinden birine tabi tutulmak üzere tesisten gönderilen atık miktarını,

Bertaraf: AYY'de belirlenen bertaraf yöntemlerinden birine tabi tutulmak üzere tesisten gönderilen atık miktarını,

Stok: Yıl sonu itibariyle tesiste stok olarak tutulan atık miktarını,

İhracat: İhraç kaydı ile tesisten gönderilen atık miktarını ifade etmektedir.

3- Tesislerin Faaliyet Alanları Doğrultusunda Tehlikesiz Atık Miktarları

TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda en çok tehlikesiz atık oluşturan 10 sektör ve toplam tehlikesiz atık miktarları aşağıdaki tabloda verilmektedir. Sektör bilgisi için NACE Rev.2 altılı ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılmıştır. En yüksek atık oluşumunun 5.331.859 ton ile imalat sektörü/Fabrikasyon metal ürünleri imalatına (makine ve teçhizat hariç) ait olduğu görülmektedir.

Sıra No	Kısım	Kısım Başlık Tanımı	NACE		Atık Miktar (ton)
			Bölüm Kodu	Bölüm Kodu Tanımı	
1	C	İmalat	25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	5.331.859
2	C	İmalat	24	Ana metal sanayii	4.146.052
3	D	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	35	Elektrik,gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı	2.653.565
4	C	İmalat	29	Motorlu karataşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	818.567
5	C	İmalat	17	Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	696.280
6	C	İmalat	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	502.100
7	C	İmalat	10	Gıda ürünleri imalatı	457.731
8	F	İnşaat	43	Özel inşaat faaliyetleri	400.751
9	C	İmalat	27	Elektrikli teçhizat imalatı	392.676
10	E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	37	Kanalizasyon	369.848

Tablo 3. Tesislerin Faaliyet Alanları Doğrultusunda Tehlikesiz Atık Miktarları (Ton)

Şekil 2. Tesis Faaliyet Alanları Doğrultusunda Tehlikeli Atık Miktarları (%)

4- Atık Kodlarına Göre Tehlikesiz Atık Miktarlar

2016 yılında en çok beyanı gerçekleştirilen ilk 10 atık kodu ve miktarı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

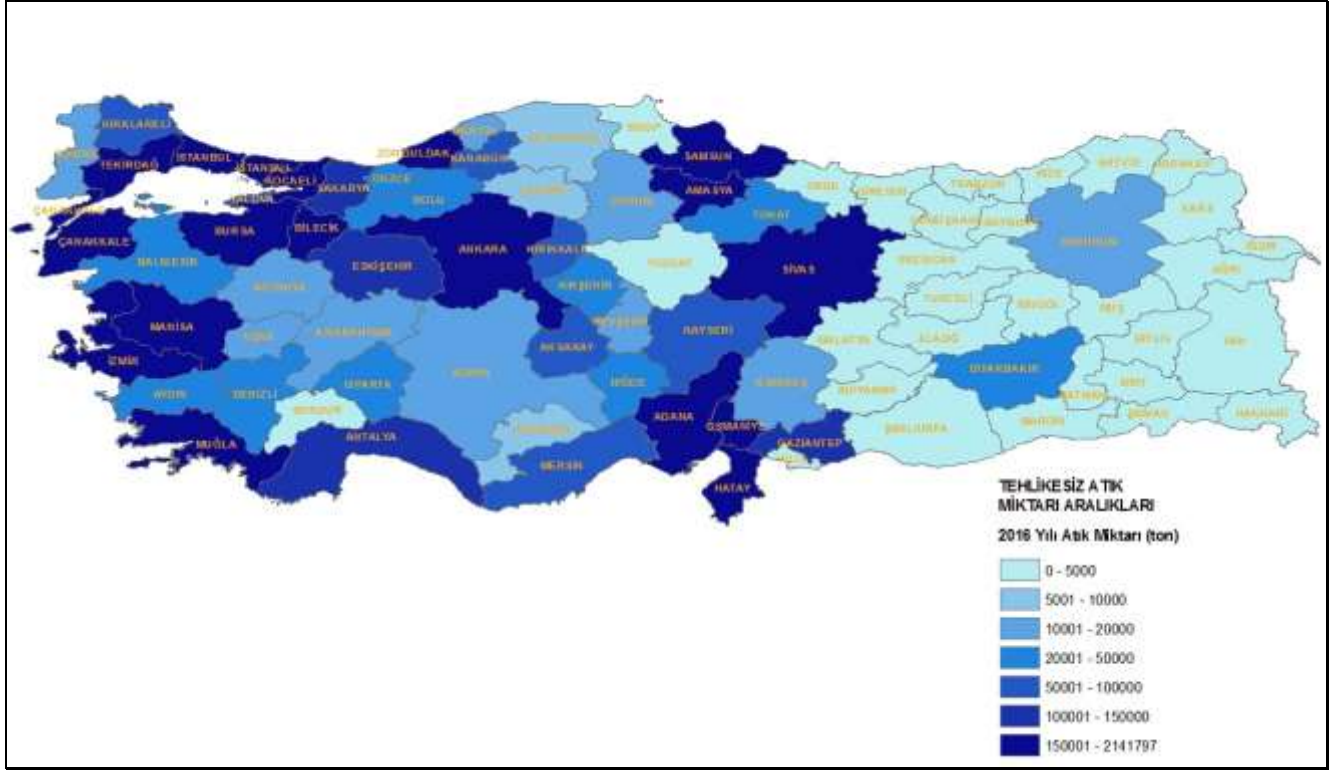
Sıra No	Atık Kodu	Atık Kodu Tanımı	Atık Miktarı (ton)
1	120101	Demir metal çapakları ve talaşları	3.748.057
2	120102	Demir metal toz ve parçacıklar	2.286.715
3	100202	İşlenmemiş cüruf	1.880.705
4	100102	Uçucu kömür külü	1.300.407
5	200140	Metaller	1.068.954
6	110501	Katı çinko	870.056
7	100101	(10 01 04'ün altındaki kazan tozu hariç) dip külü, cüruf ve kazan tozu	733.532
8	100210	Haddehane tufalı	492.224
9	100107	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfürizasyon) çıkan kalsiyum bazlı çamurlar	409.666
10	190805	Kentsel atıksuyun arıtılmasından kaynaklanan çamurlar	319.110

Tablo 4. Atık Kodlarına Göre Tehlikesiz Atık Miktarları (Ton)

Şekil 3. Atık Kodlarına Göre Tehlikesiz Atık Dağılımı (%)

5- İllere Göre Tehlikesiz Atık Miktarı Dağılımı Haritası

Şekil 4. Türkiye Genel Tehlikesiz Atık Miktar Dağılımını Gösterir Harita.

6- İller İtibariyle 2016 Yılı Tehlikesiz Atık Miktarları

İL	ATIK MİKTARI (Ton)	İL	ATIK MİKTARI (Ton)
ADANA	203.596	İZMİR	1.806.969
ADİYAMAN	189	KAHRAMANMARAŞ	17.716
AFYONKARAHİSAR	11.516	KARABÜK	52.354
AĞRI	18	KARAMAN	8.389
AKSARAY	93.679	KARS	3.580
AMASYA	158.369	KASTAMONU	9.162
ANKARA	2.141.797	KAYSERİ	65.825
ANTALYA	104.364	KIRIKKALE	73.891
ARDAHAN	36	KIRKLARELİ	91.143
ARTVİN	270	KİRŞEHİR	41.068
AYDIN	31.576	KİLİS	139
BALIKESİR	33.316	KOCAELİ	1.730.081
BARTIN	17.809	KONYA	16.205
BATMAN	594	KÜTAHYA	17.527
BAYBURT	23	MALATYA	2.612
BİLECİK	162.787	MANİSA	197.318
BİNGÖL	108	MARDİN	442
BİTLİS	0	MERSİN	64.168
BOLU	41.251	MUĞLA	1.527.433
BURDUR	606	MUŞ	101
BURSA	1.014.252	NEVŞEHİR	10.023
ÇANAKKALE	281.893	NIĞDE	34.120
ÇANKIRI	5.708	ORDU	1.274
ÇORUM	18.362	OSMANİYE	2.045.781
DENİZLİ	35.310	RİZE	581
DİYARBAKIR	35.856	SAKARYA	135.483
DÜZCE	38.613	SAMSUN	247.754
EDİRNE	16.937	SİİRT	40
ELAZIĞ	1.445	SİNOP	1.387
ERZİNCAN	1.184	SİVAS	1.273.496
ERZURUM	16.353	ŞANLIURFA	1.084
ESKİŞEHİR	124.879	ŞIRNAK	21
GAZİANTEP	100.916	TEKİRDAĞ	908.669
GİRESUN	486	TOKAT	45.339
GÜMÜŞHANE	167	TRABZON	1.918
HAKKARİ	20	TUNCELİ	7
HATAY	1.489.834	UŞAK	19.412
IĞDIR	31	VAN	367
ISPARTA	38.078	YALOVA	99.973
İSTANBUL	672.955	YOZGAT	1.566
		ZONGULDAK	427.847
GENEL TOPLAM= 17.877.448 ton			

Tablo 5. İller İtibariyle 2016 Yılı Tehlikesiz Atık Miktarları

*Genel toplamda yuvarlamalardan kaynaklanan farklar olabilmektedir.